

15. OKTOBAR 2015

MANJINSKE ZAJEDNICE U SISTEMU VISOKOG OBRAZOVANJA KOSOVA: DA LI JE REZERVISAN SISTEM KVOTA ZLOUPOTREBLJEN?

13. oktobra, skupštinski Odbor za prava i interese zajednica i povratak je diskutovao o rezervisanom sistemu kvota u državnim univerzitetima na Kosovu za studente koji pripadaju manjinskim zajednicama. Izveštavano je da je ovaj sistem kvota, koji je osmišljen da pruži priliku studentima iz manjinskih zajednica da apliciraju i da upišu studije na državnim univerzitetima Kosova, zlopotrebljen od strane studenata koji ne pripadaju manjinskim zajednicama. Skupštinski Odbor za prava i interese zajednica i povratak je pozvao ministra za obrazovanje,

Za školsku godinu 2015-2016, sopšteno je da je broj rezervisanih mesta za studente iz manjinskih zajednica 382. Ovaj broj je brzo bio popunjen, ali je samo 30 mesta popunjeno od strane studenata iz manjinskih zajednica.

Arsima Bajramija, i rektora Univerziteta u Prištini, Ramadana Zejnullahu, da izdaju treći poziv za upis studenata iz manjinskih zajednica, navodeći da je samo 30 od 382 mesta predviđenih za studente iz manjinskih zajednica popunjeno od strane samih studenata iz manjinskih zajednica. Ministar se u početku saglasio da uputi državne univerzitete da izdaju treći poziv, i obećao je da će se sastati sa rektorima kako bi diskutovali o ovom problemu, ali

dva sastanka sa rektorom Zejnullahu su bila otkazana u poslednjem minutu, bez objašnjenja ili bilo koje nove informacije za javnost.¹

Visoko obrazovanje je otvoreno za sve građane Kosova kao i za strane studente, bez obzira na njihovu etničku pripadnost, religiju, finansijski status itd. i u skladu je sa opštim duhom različitosti i jednakih prilika za sve.² Pored toga, statut Univerziteta u Prištini – najvećeg državnog univerziteta na Kosovu – predviđa da su pristup obrazovanju i beneficije studenata nezavisne od nečije etničke pripadnosti, jezika, rase, seksualne orijentacije, socioekonomskog statusa, pola, bračnog stanja itd.³ Pristup visokom obrazovanju za manjinske zajednice je pružen kroz sistem kvote kojim je rezervisan broj mesta za članove manjinskih zajednica u svakoj školskoj datoj

¹<http://www.rtklive.com/rtk2/?id=2&r=3314>; <http://www.kosovapress.com/sq/arsim/minoritetet-kerkojne-te-drejtat-e-tyre-per-arsim-51532/> i <http://www.telegrafi.com/lajme/minoritetet-kerkojne-te-drejtat-e-tyre-per-arsim-2-70875.html>.

²Zakon Br.04/L-037 o Visokom Obrazovanju u Republici Kosovo (29 Avgust 2011).

³'Statut Univerziteta u Prištini', Član 7.

Visoko obrazovanje je otvoreno za sve građane Kosova, bez obzira na etničku pripadnost, pol, rasu, jezik, seksualna orijentaciju, itd.

školskoj godini.⁴ Studenti koji pripadaju manjinskim zajednicama su takođe slobodni da apliciraju regularnim procesom koji je otvoren za sve građane Kosova.

Treba napomenuti da ovaj sistem kvote utiče na studente iz manjinskih zajednica u okviru javnog sistema o visokom obrazovanju Kosova, prvenstveno na Turke, Bošnjake, Rome, Aškali i Egipćane. Paralelni sistem o visokom obrazovanju na

srpskom jeziku se sastoji od Univerziteta u Severnoj Mitrovici i pohađaju ga uglavnom studenti koji pripadaju srpskoj i goranskoj zajednici kao i studenti iz romske zajednici koji govore srpskim jezikom. Iako je paralelni sistem koji vodi Srbija veoma važna tema, on je potpuno odvojen od kosovskog sistema i stoga nije pokriven u ovom izveštaju.

Pripadnici manjinskih zajednica su više puta napominjali na probleme koje bi ovaj sistem kvote stvarao za njih. U oktobru 2014. godine, tadašnji zamenik ministra prosvete Usman Baldži je izjavio da je "nekoliko Albanskih omladinaca koristilo kvote rezervisane za manjinske zajednice kako bi se upisali na univerzitet" i "da su to uradili tako što su tražili od političkih stranki da im izdaju lažne izjave nacionalnosti."⁵ U svom prethodnom mandatu, od 2012. do 2014. godine, Konsultativni Savet za Zajednice je takođe pričao o ovom problemu i izdao preporuku Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog obrazovanja. Kroz tu preporuku, Konsultativni Savet za Zajednice je tražio od pomenutog Ministarstva da uspostavi mehanizam koji bi mogao da utvrdi nacionalnost studenata koji tvrde da pripadaju manjinskoj zajednici tako što bi od njih tražili da donesu sertifikat izdat od strane opštinskih kancelarija za zajednice i povratak.⁶ Članovi 6+ političkog poslaničkog kluba u Skupštini koji predstavljaju stranke iz manjinskih zajednica, su se u septembru sastali sa Ministrom prosvete, Arsimom Bajramijem gde su predstavili probleme sa kojima se susreću studenti iz manjinskih zajednica i tražili od njega da otvori treći krug upisa za studente iz manjinskih zajednica, sa čime se on složio: takođe je istakao da će se on lično sastati sa rektorima tih univerziteta i lično ih pitati da to urade.⁷

Zakon o visokom obrazovanju govori o raznovrsnom i inkluzivnom sistemu koji je akademski slobodan i otvoren za sve građane Kosova. U stvarnosti, situacija nije odraz duha zakona.

ECMI Kosovo je ranije pisao i intenzivno se zalagao po pitanju obrazovanja za manjinske zajednice i značaj afirmativnih i inkluzivnih akcija usmerene ka studentima iz manjinskih zajednica.⁸ Rezervisani sistem kvote za manjinske zajednice predstavlja značajan korak ka njihovoj integraciji u obrazovni sistem višeg nivoa koji nudi Kosovo. Dakle, treba se pružiti i pažnja i briga problemima sa kojima se studenti manjinskih zajednica suočavaju. Posebno preporučujemo da Ministarstvo prosvete, kao i rektori državnih fakulteta na Kosovu preuzmu odgovarajuće mere za izbegavanje zloupotrebe sistema kvote od strane studenata koji

⁴ Broj se menja iz godine u godinu i zavisi od ukupnog broja studenata u određenoj školskoj godini. Za 2015, saopšteno je da je broj rezervisanih mesta za studente iz manjinskih zajednica bio 382.

<http://www.kosovapress.com/sq/arsim/minoritetet-kerkojne-te-drejtat-e-tyre-per-arsim-51532/>

⁵<http://www.gazetaexpress.com/lajme/regjistrehen-ne-up-duke-deklaruar-kombesi-te-rrejshme-50775/?archive=1>

⁶ECMI Kosovo, 'Novi mandat Savetodavnog Saveta za zajednice: izazovi i prilike' (3 Oktobar 2014), str. 6.

⁷<http://www.info-ks.net/bosnjaci/aktualno/58559/bajrami-ministar-obecao-treci-upisni-rok-na-up>

⁸ECMI Kosovo, 'Zaštita i promocija obrazovanja za manjinske zajednice' (2 Mart 2010); ECMI Kosovo, 'Poboljšanje pristupa obrazovanju na srpskom jeziku i javnom zaposlenju za manjinske zajednice'.

ne pripadaju manjinskim zajednicama, tako što će da uvedu mehanizam verifikacije osmišljen da osigura da studenti upisani pod sistemom kvote istinski pripadaju manjinskim zajednicama.

Studenti iz manjinskih zajednica trenutno kao dokaz pružaju pismo koje potvrđuje njihovu etničku pripadnost, i to pismo je potpisano od strane političkih stranaka, ali je ovaj proces veoma podložan zloupotrebi. Tokom sastanka Skupštinskog Odbora za prava i interese zajednica i povratak je bilo optužbi da pojedinci unutar političkih stranaka potpisuju ovakva lažna pisma studentima koji ne pripadaju manjinskim zajednicama u zamenu za novac. Kao što sugerše Konsultativni Savet za Zajednice, izdavanje sertifikata od strane opštinskih kancelarija za Zajednice i Povratak, koji bi redom bili verifikovani za autentičnost od strane Ministarstva prosvete i državnih univerziteta pre nego što je student primljen pod sistemom kvote, ostavljaju manje prostora za zloupotrebu.

Mehanizam verifikacije bi služio za autentikaciju i svedočenje o nacionalnosti studenata, dok ne bi uzrokovao nikakvo veliko opterećenje na studente ili na Ministarstvo

Verifikacioni mehanizam te vrste ne bi izazvao nepotrebno opterećenje na studenta, i bilo bi jednostavno za Ministarstvo prosvete da proveri autentičnost tih sertifikata putem opštinskih obrazovnih uprava i opštinskih kancelarija za Zajednice i Povratak. Ovaj mehanizam bi obezbedio da državni univerziteti i Kosovski državni obrazovni sistem ispune obećanje Zakona o višem obrazovanju o raznovrsnom i inkluzivnom sistemu koji je

akademski slobodan i otvoren za sve građane Kosova.

*Kroz **Monitorisanje pitanja zajednica na Kosovu (Kosovo Communities Issues Monitor)**, ECMI Kosovo prati, analizira, i daje preporuke o dešavanjima i problemima u vezi sa položajem manjinskih zajednica na Kosovu, a u okviru međunarodnog i nacionalnog zakonodavstva za prava manjina. Analize predstavljene u Monitoru oslanjaju se na neposredno praćenje rada medija i intervju sa relevantnim akterima od interesa. Dok ECMI Kosovo stalno teži pružanju preciznih i iznjeniranih informacija i predstavljanju pogleda i percepcija svih strana, cilj Monitora nije da ponudi novinarsku ili verodostojnu reportažu, već da ponudi dodatni analitički element debati, odražavajući višegodišnje iskustvo ECMI-ja Kosovo sa pitanjima zajednica na Kosovu i trenutnim međunarodnim i nacionalnim pravnim okvirom.*

Dodatni izveštaji i političke analize:

[Za inkluzivnu diskusiju o zajednici većinski srpskih opština](#)

8. oktobar 2015.

[Novi sporazum o Udruženju/Zajednici opština sa većinskim srpskim stanovništvom: važan korak napred, ali ne i konačna reč](#)

7. septembar 2015.

[Neslaganje oko upotreba jezika na Kosovu i loša primena zakonskog okvira](#)

2. august 2015.

[Paket zakona o ljudskim pravima stupa na snagu](#)

26. jul 2015.

[O zabrinjavajućem trendu incidenata usmerenim na srpsku zajednicu na području Peći i Kline](#)

19. jul 2015.

[Vidovdan: Ništa novo je dobra vest](#)

3. jul 2015.

[O skorašnjim bezbednosnim incidentima u Klini i teškom procesu povratka](#)

21. maj 2015.

[Praznik Goranaca 6. maja: propuštena prilika za kosovske institucije](#)

14. maj 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: šta \(ne\) omogućava kosovski pravni okvir?](#)

16. april 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: ekskluzivni klub na osnovu etničke pripadnosti?](#)

31. mart 2015.

[Zanemarivanje nesrpskih manjinskih zajednica u tehničkim sporazumima između Kosova i Srbije](#)

10. mart 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: mnogo spekulacije, malo preciznog dogovora i odsustvo implementacije](#)

22. februar 2015.

[Šta treba zapamtiti iz slučaja Jablanović?](#)

8. februar 2015.

[Stvaranje radnog ambijenta u vladi Kosova](#)

19. januar 2015.

O ECMI Kosovo

ECMI Kosovo je vodeća nevladina organizacija, koja se bavi pitanjima manjina na Kosovu, sa ciljem da razvije inkluzivne i reprezentativne institucije odgovorne za pitanja zajednica, koje podržavaju stabilno i multi-etničko Kosovo. ECMI Kosovo doprinosi razvoju, jačanju i implementaciji relevantnog zakonodavstva, podržava institucionalizaciju vladinih tela koja

KOSOVO COMMUNITIES ISSUES MONITOR

predstavljaju zajednice, i povećava kapacitet aktera civilnog društva i vlade kako bi sarađivali na konstruktivan i održiv način.